

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för skogsvetenskap och
fakulteten för naturresurser och
jordbruksvetenskap

YTTRANDE

2016-06-10

SLU ID: SLU.ua.2016.1.1.3-1071

Exp. 10/6 2016/FvS

m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande angående remiss från Miljö- och energidepartementet angående delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktiga klimatmål (SOU 2016:21), (dnr M2016/00703/KI)

Generella synpunkter

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, anser att det är mycket positivt att det tas initiativ till klimatlag och klimatpolitiskt råd. Båda är en förutsättning för att kunna driva en effektiv klimatpolitik i Sverige. SLU håller med om att Sverige ska vara ett föregångsland när det gäller klimatpolitik och klimatpolitiska åtgärder, samtidigt som det är angeläget att åtgärdernas kostnadseffektivitet beaktas och betraktas i perspektivet att Sveriges bidrag till de globala utsläppen av växthusgaser är mycket litet. Troligen skulle Sveriges bidrag till minskningen av de globala växthusgasutsläppen bli större om fler insatser inriktades mot det internationella samarbetet.

SLU instämmer i delbetänkandets övergripande slutsatser om allvaret vad gäller den pågående klimatförändringen samt behov av förstärkt ramverk för det klimatpolitiska arbetet. SLU vill särskilt lyfta fram behovet av ett tvärvetenskapligt angreppssätt i arbetet för att säkerställa att åtgärder för att uppfylla klimatmål inte isoleras från övriga hållbarhetsdimensioner. Vidare vill SLU framhålla att samarbete mellan olika politikområden är av avgörande betydelse för att undvika suboptimering och att målkonflikter riskerar att inte hanteras. Dessa aspekter lyfts fram på flera ställen i delbetänkandet.

SLU anser att det kan vara befogat med mer ambitiösa klimatmål och tydligare etappmål än vad som framgår av delbetänkandet. SLU saknar t.ex. att internationella resor (flyg och båt) inte tas med varken som ansvar för regeringen

eller i klimatmålen. För en organisation som SLU är flyget en av de allra största utsläppskällorna. Det finns alltid en målkonflikt inom en organisation som ett universitet gällande ”internationalisering” och resor och hur lång tid en resa får ta och vad den får kosta. SLU efterlyser att Sverige har ett aktivt arbete internationellt och inom EU för att få till rättvisa spelregler för de olika reseslagen t.ex. genom beskattning. Flyget är orimligt billigt i förhållande till t.ex. tåg och det motsvarar inte på några sätt kostnaderna för att åtgärda klimatproblemen som flyget orsakar.

SLU vill också betona att vi ser konsumtionsperspektivet som mycket centralt för att styra mot minskade klimatutsläpp, och att vi håller med om att det är helt nödvändigt att ha strategier och åtgärder för att främja en mer hållbar konsumtion i Sverige för att uppfylla generationsmålet ”Begränsad klimatpåverkan”, inte minst inom livsmedelsområdet. SLU instämmer även i beredningens syn att åtgärder och strategier för att minska utsläppen från vår konsumtion behöver utvecklas parallellt med åtgärder inom det föreslagna klimatpolitiska ramverket.

SLU efterfrågar även specificeringar vad gäller möjligheter att öka den svenska livsmedelsproduktionen utan att utsläppen av växthusgaser ökar från verksamheter i Sverige. Skog och skogsbruk är ett område som berörs ytterst marginellt i utredningen, samtidigt som inlagring av kol i skog samt substitution av fossila material och bränslen mot biomaterial och biobränslen har mycket stor potential att reducera Sveriges nettoutsläpp av växthusgaser. Markanvändning och skogsbruk är dessutom en sektor inom vilken Sverige har stora komparativa fördelar att bli föregångsland avseende kunskaper och erfarenheter.

Specifika synpunkter

3.3 sid. 27. Det är en stor utmaning att nå ett hållbart jordbruk med låga klimatutsläpp och samtidigt bevara och stärka jordbrukets konkurrenskraft. SLU håller med om att det krävs samtidiga förändringar i omvärlden för att möjliggöra detta. Tidigare i texten beskrivs Sveriges möjligheter att ta initiativ i klimatarbetet och att ”gå före”. SLU saknar konkreta förslag på hur detta skulle kunna genomföras vad gäller jordbruket, som idag är hårt pressat bland annat på grund av högre miljö- och djurskydds krav som medför ett högre kostnadsläge än i flera länder i vår omvärld.

5.2 sid. 39. Beredningen drar slutsatsen att svensk livsmedelsproduktion kan öka utan av att ge upphov till större ökning av växthusgasutsläpp. SLU saknar här en beskrivning över grunden för detta antagande. Sverige har goda förutsättningar för animalieproduktion, inte minst av mjölk, nötkött och lamm, och ökar den svenska produktionen är det sannolikt att det för med sig ökade utsläpp av växthusgaser från verksamheter i Sverige. Ett konsumtionsperspektiv kan dock ge en annan bild,

dvs om konsumtion av svenskt kött ökar på bekostnad av importerat kött finns en potential att växthusgasutsläppen kan minska totalt sett.

6.1 sid. 49. Att instifta ett oberoende klimatpolitiskt råd ser SLU som mycket positivt och ett bra verktyg för att styra och följa upp arbetet. Att ge ett klimatpolitiskt råd det mandatet som utredningen föreslår ser SLU som en absolut förutsättning för att de ska kunna göra det arbete som krävs.

SLU är eniga med beredningen om att klimatmålen berör samtliga politikområden och där är det tvärvetenskapliga rådet viktigt. Ett exempel från jordbruksområdet: en utbyggnad av näringskretsloppet mellan stad och land (återförsel av avlopps- och avfallsprodukter i samhället till jordbruket) innebär inte med automatik att jordbrukets utsläpp av växthusgaser minskar, däremot kan samhällets utsläpp minska i och med minder mängder avfall (som när de bryts ner genererar utsläpp av lustgas) och lägre kvävebelastning i reningsverken. Det är därför avgörande att bedöma möjligheter till utsläppsminskningar utifrån ett helhetsperspektiv.

7.4 sid. 58. Här beskriver man hur det löpande arbetet kan fungera i praktiken med uppföljning. Man har sett ut några myndigheter som man anser har särskilt stor betydelse för hur Sverige ska klara miljömålen. SLU anser att det finns möjlighet att sätta större press på alla myndigheter att visa hur de tänker bidra till att uppnå miljömålen. Det finns redan uppföljningssystem via Naturvårdsverket på många miljöparametrar för alla myndigheter. Dessa skulle även kunna utnyttjas för att följa upp hur myndigheter bidrar till klimatmålet och ställa konkreta krav på hur mycket alla ska bidra med.

9.3.2 sid. 82-83, 9.3.3 sid. 90-91. Även i dessa avsnitt skrivs att den svenska livsmedelproduktionen kan öka i omfattning utan stora effekter på utsläppen av växthusgaser, och SLU efterfrågar att grunden för antagandet specificeras. SLU vill även lyfta fram att det finns målkonflikter inom jordbruksproduktionen mellan klimatpåverkan och andra miljö- och hållbarhetsmål, och att det är viktigt att lyfta fram och ha en strategi för hur man kan hantera dessa målkonflikter. Exempel är en konflikt mellan hög djurvälstånd och ett lågt utsläpp av lustgas, där strörrika bäddar inomhus och utevistelse, som främjar djurens möjlighet till naturligt beteende, sannolikt ökar lustgasutsläppen i jämförelse med att exempelvis ha djuren inne med hög belägningsgrad på hårdgjorda ytor. Ett annat exempel är extensiv nötköttproduktion på naturbetesmarker, där långsamväxande djur släpper ut mer metan per kg producerat kött, än djur som får mer spannmål och koncentrat. Samtidigt gynnar betet på naturbetesmarker den biologiska mångfalden.

Beslut om detta yttrande har fattats av dekan Göran Ståhl och dekan Torleif Härd efter föredragning av remisskoordinator Fredrika von Sydow. Innehållet har utarbetats av föreståndare Maria Wivstad och postdoktor Elin Röös vid Centrum för ekologisk produktion och konsumtion, Epok, samt SLU:s miljöchef Johanna Sennmark vid miljöenheten, avdelningen för infrastruktur.

Dekan Göran Ståhl

Dekan Torleif Härd

Remisskoordinator Fredrika von Sydow